

Informator dla rodziców osób z autyzmem województwo podlaskie 2009 r.

EDYCJA PIERSZWA , WRZESIEŃ 2009 r.

Aktualizacja Informatora w ramach Projektu

„Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalno-prawnego oraz udzielanie informacji o uprawnieniach i usługach na rzecz osób z autyzmem i ich rodzin”
współfinansowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
listopad 2011 r.

PRZED DIAGNOZĄ

PO DIAGNOZIE

I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI?

PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM: PUBLICZNE, NIEPUBLICZNE, PRYWATNE

II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI

ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU

PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE - ZASIŁEK CELOWY

PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY

ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE

V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

TRYB ORZEKANIA

LEGITYMACJE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ

VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

TURNUS REHABILITACYJNY

DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH

VII. WSPARCIE DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM

ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

POWIATOWE OŚRODKI WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

SPIS ORGANIZACJI W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM

PRZED DIAGNOZĄ

– podejrzenie autyzmu lub innych całościowych zaburzeń rozwojowych

Z badań wynika,
że w większości przypadków
pierwszy niepokój i podejrzenie,
że rozwój dziecka nie jest prawidłowy,
sygnalizują rodzice.

Jest to oczywiste ze względu na charakter zaburzeń autystycznych – są to zaburzenia relacji i porozumiewania się z innymi osobami oraz tendencja do nietypowych, dziwnych, stereotypowych zachowań i zainteresowań, ograniczenie różnorodności zabawy. Wczesne oznaki takich nieprawidłowości rozwojowych są najbardziej zauważalne w naturalnych relacjach i sytuacjach domowych, rodzinnych. Dlatego pierwsi spostrzec je mogą rodzice.

Niekiedy sygnał wypytywa od członków dalszej rodziny, opiekunek, lekarzy, wychowawców przedszkolnych, psychologów lub innych osób mających kontakt z dzieckiem. W przypadku takich podejrzeń, warto szybko zgłosić się na wizytę do specjalistycznego ośrodka (Poradni dla Dzieci z Autyzmem) z prośbą o ocenę rozwoju dziecka (szybko z tego względu, że oczekiwanie na termin wizyty może być długie). W większości tego rodzaju placówek, również finansowanych przez NFZ, **nie jest wymagane skierowanie**. Jeżeli jego przedstawienie jest wymagane, poproś o nie lekarza rodzinnego lub pediatrę w Twojej Poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

**Informacje o placówkach, w których możesz uzyskać
pomoc diagnostyczną, znajdziesz w rozdziale
ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE**

■ **WAŻNE INFORMACJE** ►► Twoje dziecko i Ty potrzebujecie konkretnej oceny prawidłowości rozwoju dziecka – wykluczenia lub potwierdzenia zaburzeń – przez postawienie rozpoznania zgodnego z kryteriami diagnostycznymi obowiązującej w Polsce klasyfikacji Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10 (*patrz ramka z wykazem rozpoznań CAŁOŚCIOWYCH ZABURZEŃ ROZWOJOWYCH*).

CAŁOŚCIOWE ZABURZENIA ROZWOJOWE

Wykaz rozpoznań według obowiązującej w Polsce
Międzynarodowej Klasyfikacji
Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10

F 84 Całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.0 Autyzm dziecięcy

F 84.1 Autyzm atypowy

F 84.2 Zespół Retta

F 84.3 Inne dziecięce zaburzenia dezintegracyjne

F 84.4 Zaburzenia hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym i ruchami stereotypowymi

F 84.5 Zespół Aspergera

F 84.8 Inne całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.9 Całościowe zaburzenia rozwojowe, nieokreślone

W przypadkach trudnych diagnostycznie może to być początkowo rozpoznanie wstępne, do dalszej obserwacji i weryfikacji diagnozy w ciągu kilku miesięcy. Placówka, stawiająca rozpoznanie wstępne, powinna wskazać jak i gdzie kontynuować postępowanie diagnostyczne.

W przypadku występowania nieprawidłowości w rozwoju, przedłużenie procesu stawiania ostatecznej diagnozy nie powinno odraczać podjęcia oddziaływań terapeutycznych.

Ze względu na ewentualną potrzebę zapewnienia dziecku odpowiednich świadczeń zdrowotnych, edukacyjnych i pomocy społecznej, konieczne jest uzyskanie **potwierdzenia rozpoznania w formie pisemnego zaświadczenia.**

■ **UWAGA** ► Opisany wyżej proces diagnostyczny dotyczy ustalenia rozpoznania rozumianego w sensie medycznym, to znaczy czy w przypadku Twojego dziecka występuje lub nie występuje autyzm dziecięcy bądź inne całościowe zaburzenie rozwojowe (ze spektrum autyzmu). Taka diagnoza w terminologii medycznej określana jest jako **diagnoza nozologiczna** (oznacza rozpoznanie konkretnej jednostki chorobowej lub zespołu zaburzeń zgodnie z kryteriami diagnostycznymi klasyfikacji ICD-10).

Oprócz diagnozy nozologicznej niezbędne jest również dokonanie **diagnozy funkcjonalnej** Twojego dziecka. **Diagnoza funkcjonalna** określa poziom rozwojowy dziecka we wszystkich istotnych funkcjach, m.in. ruchowych, percepcyjnych, poznawczych, porozumiewania się z otoczeniem, w odniesieniu do inwentarzy prawidłowego rozwoju. Dokonywana jest przy pomocy odpowiednich skal i testów. Najczęściej stosowanym narzędziem diagnostycznym dla dzieci z autyzmem jest PEP-R (Profil Psychoedukacyjny wg E. Schoplera), a dla młodzieży i dorosłych z autyzmem – jego odpowiednia do wieku wersja AAPEP (lub nowsza TTAP). Diagnoza funkcjonalna jest podstawą do tworzenia **indywidualnych planów i programów terapeutycznych oraz edukacyjnych** dla dzieci i młodzieży z autyzmem. Powinna być cyklicznie ponawiana w miarę rozwoju dziecka. Jest podstawą kompleksowego postępowania terapeutycznego. Dlatego jest niezbędna w następnych etapach po diagnozie nozologicznej.

PO DIAGNOZIE

Jeżeli w wyniku postępowania diagnostycznego podejrzenie zaburzeń rozwoju u Twojego dziecka zostało potwierdzone, jeżeli rozpoznano u niego autyzm dziecięcy, Zespół Aspergera lub inne całościowe zaburzenie rozwojowe to:

twoje dziecko powinno zostać jak najszybciej objęte pomocą terapeutyczną, rehabilitacyjną i edukacyjną.

Składają się na nią świadczenia zdrowotne, edukacyjne (dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz pomocy społecznej, które przedstawiamy w kolejnych rozdziałach Informatora.

■ **UWAGA** ► Z interwencją terapeutyczną nie można czekać również w przypadku przedłużania się procesu diagnostycznego.

Może mieć miejsce sytuacja, w której ze względu na trudności diagnostyczne po pierwszych wizytach nie zostało jeszcze postawione ostateczne, jednoznaczne rozpoznanie. Niezbędna jest wówczas dłuższa obserwacja, kontynuacja postępowania diagnostycznego. Jednak jeżeli diagnoza wstępna potwierdza podejrzenie całościowych zaburzeń rozwojowych, konieczne jest podjęcie oddziaływań terapeutycznych i rehabilitacyjnych bezzwłocznie, na podstawie wstępnego rozpoznania, nie czekając na potwierdzenie ostatecznej diagnozy.

I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

■ POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

System opieki zdrowotnej w Polsce powinien obejmować pomocą specjalistyczną osoby z autyzmem. Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) zawiera umowy na świadczenie usług zdrowotnych dla osób z autyzmem i innymi pokrewnymi zaburzeniami rozwojowymi. Usługi te są kontraktowane w ramach Poradni dla Osób z Autyzmem. Także Poradnie Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży mogą zakontraktować świadczenia zdrowotne dla osób z autyzmem, jeżeli prowadzą odpowiednie programy terapeutyczne dla tych osób. NFZ zawiera kontrakty na świadczenia Poradni dla Osób z Autyzmem również z niepublicznymi poradniami (niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej NZOZ), prowadzonymi przez organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje) oraz podmioty prywatne.

■ **UWAGA** ►► Twoje dziecko może skorzystać ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, jeżeli odprowadzane są składki zdrowotne za dziecko (powinno być ono zgłoszone do ubezpieczenia). Korzystając ze służby zdrowia w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, należy przedstawić dowód ubezpieczenia.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do świadczeń zdrowotnych

(odległy termin wizyty, brak miejsc, brak specjalistycznych placówek zdrowotnych dla osób z autyzmem)

skargi możesz kierować do:

Sekcji Skarg i Wniosków w Podlaskim Oddziale Narodowego Funduszu Zdrowia,
ul. Pałacowa 3, 15-042 Białystok, tel.(085) 745 95 77, 745 95 76,
e-mail: pacjenci@nfz-bialystok.pl

Działu Skarg i Wniosków przy Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia
ul. Grójecka 186, 02-390 Warszawa, tel. (022) 572 61 55, 572 61 95

Biura Rzecznika Praw Pacjenta

aleja Zjednoczenia 25, 01-829 Warszawa, sekretariat: tel. (022) 532 82 50, fax (022) 833 08 86
bezpłatna infolinia: 800 190 590
połączenia z tel. komórkowych (płatne wg stawek operatora): tel. (022) 833 08 85, 635 59 96
www.bpp.gov.pl

Fundacji Instytut Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej

ul. Nowogrodzka 62a lok. 315, 02-002 Warszawa, tel. (022) 474 15 22, fax (022) 474 15 23
e-mail: kontakt@prawapacjenta.eu
<http://www.prawapacjenta.eu/>

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń zdrowotnych może być:

- dla osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę – druk ZUS RMUA wydawany przez pracodawcę, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja ubezpieczeniowa wraz z aktualnym wpisem i pieczętką (wpis ten ważny jest tylko miesiąc),
- dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą – aktualny dowód wpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- dla osoby ubezpieczonej w KRUS – legitymacja KRUS wraz z dowodem wpłaty ostatniej składki na ubezpieczenie społeczne,
- dla emerytów i rencistów – legitymacja emeryta lub rencisty lub aktualny odcinek emerytury lub renty,
- dla osoby bezrobotnej – aktualne zaświadczenie z Urzędu Pracy,
- dla osoby ubezpieczonej dobrowolnie – umowa zawarta z NFZ wraz z aktualnym dowodem opłaty składki,
- dla członka rodziny osoby ubezpieczonej – dowód opłacenia składki zdrowotnej przez osobę, która zgłosiła członków rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, legitymacja rodzinna z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualną datą i pieczętką płatnika lub ZUS, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja emeryta lub rencisty z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualnym odcinkiem emerytury lub renty; w przypadku członków rodziny – dzieci, które ukończyły 18 r.ż., dodatkowo należy przedstawić dokument potwierdzający fakt kontynuacji nauki (do 26 r.ż.) lub dokument potwierdzający znaczny stopień niepełnosprawności.

■ **Gdzie szukać informacji?** ►► Informacje o tym, które poradnie zawarły kontrakt

z Narodowym Funduszem Zdrowia na leczenie osób z autyzmem można uzyskać:

- dzwoniąc na prowadzoną w oddziale wojewódzkim NFZ infolinię dotyczącą kontraktów zawartych na świadczenia zdrowotne:

Podlaski Oddział NFZ, Wydział Świadczeń Opieki Zdrowotnej:

ambulatoryjna opieka specjalistyczna, tel. (085) 745 95 11, (085) 745 95 28;
psychiatria: tel. (085) 745 95 68

- na stronie internetowej Podlaskiego Oddziału NFZ w zakładce : Pacjenci => Przewodnik pacjenta => Ambulatoryjna opieka specjalistyczna/ Gdzie się leczyć/Opieka psychiatryczna
http://83.12.126.45:9998/INF/INDEX_2008.PHP

PORADNIE I OŚRODKI
DZIAŁAJĄCE W RAMACH PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA

Białystok

Ośrodek Wczesnej Pomocy Dzieciom Upośledzonym „Dać Szansę”
przy Publicznym Dziecięcym Szpitalu Klinicznym im. dr Ludwika Zamenhofa
Akademii Medycznej w Białymstoku

ul. J. Waszyngtona 17, 15-274 Białystok, tel. (085) 745 05 21
e-mail: infodsk@pb.bialystok.pl
<http://spdsk.amb.edu.pl/>

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
 - wstępna diagnoza psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna
- orientacyjny czas oczekiwania:** około 1 miesiąca
kryteria wiekowe: dzieci do 3 r. ż.

*Uwaga: w Ośrodku diagnozowane są przede wszystkim dzieci z upośledzeniem umysłowym.
Dzieci z podejrzeniem autyzmu kierowane są do specjalistycznych placówek
np. do KTA Oddział w Białymstoku.*

Suwałki

Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

ul. Szpitalna 62, 16-400 Suwałki, tel./ fax 087 562 64 02 sekretariat

NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ:

PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM,
KTÓRE MAJĄ W 2011 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

Łomża

NZOZ Ośrodek Stymulacji i Rozwoju dla Dzieci

ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża, tel. (086) 473 31 84
<http://www.osrodekstymulacji.pl/>

Poradnia dla Osób z Autyzmem

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów: poniedziałek, środa, czwartek
Zapisy w rejestracji: poniedziałek: 12.00-18.00;
wtorek, czwartek: 9.00-15.00;
środa-piątek: 10.00-13.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera
- diagnoza lekarska, psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna
- orientacyjny czas oczekiwania:** na bieżąco
- kryteria zapisów:** dzieci i młodzież

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera
- tworzenie indywidualnych, wieloprofilowych programów usprawniania;
- terapia indywidualna; terapia grupowa;
- integracja sensoryczna
- terapia logopedyczna
- konsultacje dla rodzin;
- profesjonalna pomoc psychologiczna dla rodzin
- orientacyjny czas oczekiwania:** około 1 miesiąca
- kryteria wiekowe:** dzieci, młodzież, dorośli

INNE PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Białystok

Fundacja „Nadzieja i Szansa”

ul. Gliniana 14, 15-068 Białystok, tel. (085) 741 30 22

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- dzieci z autyzmem
- ocena pediatryczno-rehabilitacyjna
- ocena psychologiczna i logopedyczna
- ocena neurologiczna

orientacyjny czas oczekiwania: 1-2 tyg.

kryteria zapisów: dzieci od 5 r.ż. i młodzież do 18 r.ż.

Oferowana pomoc:

TERAPIA:

- autyzm
- EEG Biofeedback
- zajęcia z logopedą, psychologiem
- zajęcia świetlicowe
- zajęcia z hipoterapii we współpracy z Ośrodkiem Jeździecko-Edukacyjnym „HORSE HEAVEN”

orientacyjny czas oczekiwania: 1-2 tyg.

kryteria zapisów: dzieci od 5 r.ż. i młodzież do 18 r.ż.

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Białymstoku

ul. Pułaskiego 96, 15-338 Białystok, tel. (085) 745 37 44

e-mail: ktabialystok@poczta.onet.pl

<http://ktabialystok.republika.pl/>

Punkt konsultacyjno-diagnostyczny

tel. (085) 745 37 44, 745 37 11

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 14.00-19.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwojowe
- jaka diagnoza funkcjonalna

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

kryteria zapisów: dzieci z autyzmem do 15 r. ż z orzeczeniem o niepełnosprawności

Uwaga: diagnozy realizowane w ramach Projektu PFRON

Oferowana pomoc:

KONSULTACJE:

- konsultacje dla: rodzin i opiekunów osób z autyzmem; dla nauczycieli i specjalistów z różnych placówek oświatowych
- układanie indywidualnych programów terapeutycznych
- terapia logopedyczna
- terapia indywidualna
- zajęcia grupowe muzyczno-ruchowe z wykorzystaniem technik plastycznych
- zajęcia grupowe metodą Weroniki Scherborne
- grupowe zajęcia ruchowe
- zajęcia grupowe wg metody C. Sutton
- integracja sensoryczna
- trening umiejętności społecznych

***Ośrodek Szkolno-Terapeutyczno-Opiekuńczy dla Dzieci i Młodzieży
z Cechami Autyzmu w Białymstoku***

e-mail: osto@poczta.onet.eu

<http://osto.republika.pl/>

*Dni i godziny pracy Ośrodka:
poniedziałek-piątek: 8.00-16.00*

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, całościowe zaburzenia rozwoju
- opracowywanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych; terapia indywidualna; rehabilitacja; edukacji
- specjalistyczne usługi opiekuńcze
- szkolenia dla własnej kadry; szkolenia dla rodziców i nauczycieli, pedagogów, psychologów z terenu miasta i województwa;
- propagowanie wiedzy o autyzmie i problemach rodzin nim dotkniętych;
- organizowanie dni otwartych dla rodzin, dla profesjonalistów;
- współorganizowanie ze stowarzyszeniem imprez integracyjnych;
- współpraca z lokalnymi mediami;
- współorganizowanie ze stowarzyszeniem imprez charytatywnych, pozyskiwanie środków finansowych i rzeczowych na funkcjonowanie i wyposażenie ośrodka;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i samorządowymi zajmującymi się problemami osób niepełnosprawnych i ich środowiska.

kryteria zapisów: dzieci, młodzież i dorośli do 22 r.ż.

TERAPIE WSPOMAGAJĄCE

Białystok

Gabinet Terapii Dzieci ZMYŚŁ

Urszula Malinowska

ul. Warmińska 34 C, 15-553 Białystok, tel. 0 602 368 008

Oferowana pomoc:

- integracja sensoryczna

Grabówka-Białystok

Ośrodek Jeździecko-Edukacyjny „HORSE HEAVEN”

Jolanta Stanisława Kaminski

ul. Wypoczynkowa 22, 15-523 Grabówka-Białystok, tel. 0 666 103 330, 0 601 505 887,
tel. (085) 740 23 99

Oferowana pomoc:

- hipoterapia dla dzieci i młodzieży z autyzmem

II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI

■ ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Poradnie wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego niezbędne w przedszkolach i szkołach oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, udzielają też pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom i ich rodzinom.

Do zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych należy m.in. terapia zaburzeń rozwojowych, pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny oraz szkoły.

Poradnie wydają opinie w sprawach dotyczących m.in.:

- wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej oraz odroczenia rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego,
- dostosowania wymagań edukacyjnych, wynikających z programu nauczania, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom,
- zwolnienia ucznia z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego,
- przystąpienia ucznia lub absolwenta z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub ze specyficznymi podstawowej, egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia lub absolwenta.

Pomoc oferowana w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych jest bezpłatna.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 11 grudnia 2002 r.
w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych,
w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r., nr , 5, poz. 46)*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dotyczące poradni psychologiczno-pedagogicznych powinny znajdować się w starostwie w Wydziale Edukacji (Oświaty) oraz w analogicznym wydziale Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy. Informacji tych można także szukać w Kuratorium Oświaty.

W województwie podlaskim wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych można znaleźć na stronie internetowej Podlaskiego Kuratorium Oświaty:

<http://www.kuratorium.bialystok.pl/kuratorium2/DesktopDefault.aspx?tabindex=3&tabid=102>

w zakładce: „Wykazy szkół i placówek” → „Szkoły i placówki publiczne stan na 01-03-2011”

http://www.kuratorium.bialystok.pl/kuratorium2/szkoły/szk_pub_1_03_2011.xls

►► **Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne:**

Białystok

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydają dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 1

ul. Piotrkowska 2A, 15-439 Białystok
tel. (085) 744 53 17, fax(085) 744 53 50

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 2

ul. Mazowiecka 35, 15-301 Białystok
tel.(085) 742 34 34, fax. (085) 742 99 78

Łomża

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2

ul. Kopernika 16, 18-400 Łomża
tel. (086) 215 03 18, fax (086) 216 26 87
e-mail: ppplomza@poczta.onet.pl

Suwałki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Nowomiejska 10, 16-400 Suwałki
tel. (087) 566 41 49

powiat augustowski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Młyńska 52, 16-300 Augustów
tel./fax (087) 643 36 21

powiat sokólski

opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. 1000-lecia Państwa Polskiego 24a, 16-200 Dąbrowa Białostocka
tel. (085) 712 13 46

powiat zambrowski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Obwodowa 2, 18-300 Zambrów
tel. (086) 271 21 78

■ Wczesne Wspomaganie Rozwoju

Pomoc ta organizowana jest dla małych dzieci (od urodzenia do momentu pójścia do szkoły, zazwyczaj do 7 roku życia). Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci ma na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności, do podjęcia nauki w szkole.

Wczesne wspomaganie może być organizowane w przedszkolu, w szkole podstawowej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w publicznej i niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, jeżeli mają one możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w szczególności dysponują środkami dydaktycznymi i sprzętem, niezbędnymi do prowadzenia wczesnego wspomaganie. Jednak nie wszystkie ww. placówki prowadzą wczesne wspomaganie rozwoju.

Pomoc ta oferowana jest przez zespół specjalistów, w skład którego wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi z zaburzoną psychoruchowością: oligofrenopeda, tyflopeda lub surdopeda, psycholog, logopeda, inni specjaliści – w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Zespół ten ustala kierunki pracy z dzieckiem oraz harmonogram podejmowanych działań w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz wsparcia jego rodziny. Poza tym do jego zadań należy: nawiązanie współpracy z zakładem opieki zdrowotnej lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku rehabilitacji, terapii lub innych form pomocy, opracowanie i realizacja indywidualnego programu pracy z dzieckiem i jego rodziną, analiza skuteczności pomocy udzielanej w ramach wczesnego wspomaganie. Zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie organizowane są w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu.

■ **UWAGA** ► Ze względu na bardzo małą liczbę godzin przewidzianą w ramach Wczesnego Wspomaganie Rozwoju (od jednej do dwóch godzin tygodniowo) forma ta może być jedynie uzupełnieniem podstawowych form terapii dla dzieci z autyzmem i innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju.

Aby dziecko mogło skorzystać z tego rodzaju wsparcia, musi mieć wydaną opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. Opinie te wydają publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

Pomoc oferowana w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju jest bezpłatna.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 4 kwietnia 2005 r.
w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz. U. z 2005 r., nr 68, poz. 587).*

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Przede wszystkim postaraj się dotrzeć do publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Twoim mieście lub powiecie. Tam można dowiedzieć się o placówkach oświatowych, w których jest prowadzone wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Informacje te powinny znajdować się także w Wydziale Edukacji (Oświaty) Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy oraz w analogicznym wydziale w starostwie powiatu.

Białystok

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Samorządowe Przedszkole Integracyjne nr 26

ul. Ciepła 19, 15-472 Białystok, tel./fax (085) 675 42 55

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowczy im. Waldemara Kikolskiego

ul. Antoniuk Fabryczny 40, 15-741 Białystok, te. (085) 654 01 63, fax (085) 662 20 99

Zespół Szkół nr 11

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 17

Publiczne Gimnazjum Specjalne nr 21

ul. Rzemieślnicza 16, 15-773 Białystok, tel. (085) 653 07 84

Łomża

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Przedszkole nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Spółdzielcza 8, 18-400 Łomża, tel. (086) 218 39 77

Suwałki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Nowomiejska 10, 16-400 Suwałki, tel. (087) 566 41 49

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1

ul. Przytorowa 8, 16-400 Suwałki, tel. (087) 566 29 53, fax (087) 566 28 27

powiat augustowski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Młyńska 52, 16-300 Augustów, tel./fax (087) 643 36 21

powiat grajewski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Szkół Specjalnych

ul. Ełcka 11, 19-200 Grajewo, tel.(086) 272 31 15

powiat sokólski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Sokółce

Osiedle Zielone 1A, 16-100 Sokółka, tel./fax (085) 711-26-78

powiat wysokomazowiecki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Ludowa 15A, 18-200 Wysokie Mazowieckie

tel./fax (086) 275 25 52, 0 695 998 244

powiat zambrowski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Obwodowa 2, 18-300 Zambrów

tel. (086) 271 21 78

■ PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem, z zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami rozwojowymi w wieku przedszkolnym i szkolnym mają prawo do otrzymania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. O jego wydanie wnioskuje rodzice.

Orzeczenie to jest wydawane dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki i metod kształcenia. Na tej podstawie przedszkole lub szkoła dostosowuje warunki i formy nauczania do potrzeb dziecka określonych w orzeczeniu. Prawo oświatowe gwarantuje dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi możliwość uczęszczania do wszystkich typów przedszkoli i szkół: ogólnodostępnych (tzw. masowych), integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi, specjalnych, z oddziałami specjalnymi.

Placówka oświatowa, do której uczęszcza dziecko, ma zapewnić mu realizację zaleceń określonych w orzeczeniu. Uczeń taki ma także prawo do dostosowania treści nauczania, a co za tym idzie – dostosowania systemu jego oceniania. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z autyzmem wydają poradnie psychologiczno-pedagogiczne wskazane przez kuratora oświaty.

Jeżeli stan zdrowia dziecka znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły (w tym do kl. 0), może być wydane orzeczenie o nauczaniu indywidualnym. Zajęcia te mogą być organizowane w domu rodzinnym, szkole lub w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Możliwe jest także wprowadzanie ucznia na zajęcia z innymi dziećmi, z klasą.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2005 r., nr 19, poz. 166),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2005 r., nr 19, poz. 167),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2008 r., nr 173, poz. 1072),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2008 r., nr 175, poz. 1086).*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o przedszkolach i szkołach integracyjnych można znaleźć w Urzędzie Gminy (Miasta) oraz w Kuratorium Oświaty. Informacje o szkołach specjalnych znajdują się w starostwach powiatu i w Kuratoriach Oświaty.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, przedszkola, szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznej możesz kontaktować się z:

- wójt, burmistrz, prezydentem miasta odpowiedzialnym za sprawy edukacji,
- starostą odpowiedzialnym za sprawy edukacji (jeżeli chodzi o szkoły specjalne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne).

Jeżeli przedszkole, szkoła, poradnia psychologiczno-pedagogiczna łamie prawa ucznia (nie realizuje zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, nie organizuje zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych, nie dostosowuje programu nauczania do potrzeb dziecka z orzecznym kształceniem specjalnym), możesz kontaktować się z Rzecznikiem Praw Ucznia (osobą odpowiedzialną za kształcenie uczniów niepełnosprawnych) w:

Podlaskim Kuratorium Oświaty

Rynek Kościuszki 9, 15-950 Białystok, tel. (085) 748 48 48, fax (085) 748 48 49

e-mail: kuratorium@kuratorium.bialystok.pl

<http://www.kuratorium.bialystok.pl/kuratorium2/DesktopDefault.aspx>

lub delegaturą Kuratorium Oświaty na Twoim terenie:

Delegatura Kuratorium Oświaty w Łomży

ul. Nowa 2, 18-400 Łomża, tel./ fax (086) 216 54 65

e-mail: lomza.delegatura@kuratorium.bialystok.pl

Delegatura Kuratorium Oświaty w Suwałkach

ul. Sejneńska 13, 16-400 Suwałki, tel. (087) 566 52 77, fax (087) 566 37 02

e-mail: suwalki.delegatura@kuratorium.bialystok.pl

■ **SZKOŁY, W KTÓRYCH UCZĄ SIĘ DZIECI Z AUTYZMEM**

Dzieci z autyzmem mają prawo uczęszczać do wszystkich placówek edukacyjnych (ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych).

■ **SZKOŁY I PRZEDSZKOLA SPECJALNE ORAZ PROWADZĄCE ODDZIAŁY SPECJALNE:**

Białystok

Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne "PRZYJAZNY DOMEK"

ul. Przyjazna 39 (Oś. Leśna Dolina), 15-666 Białystok, tel. 0 668 772 259

e-mail: bialystokautyzm@wp.pl

<http://www.bialystokautyzm.pl/>

Niepubliczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny dla dzieci autystycznych „U Tygryśka”

ul. W. Wysockiego 62, 15-167 Białystok, tel. 0 603 403 708

Przedszkole Samorządowe NR 12 „Tęczowe” (z oddziałami specjalnymi)

ul. Podleśna 3A, 15-227 Białystok, tel./ fax (085) 732-77-71

Szkoła Podstawowa Nr 11 im. Kornela Makuszyńskiego w Białymstoku z oddziałami specjalnymi dla dzieci z wadą słuchu oraz ze sprzężoną niepełnosprawnością

ul. Poleska 27, 15-476 Białystok, tel. (085) 675 06 61, fax (085) 664 21 96
- oddziały dla uczniów z autyzmem

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowczy im. Waldemara Kikolskiego

Szkoła Podstawowa Specjalna

Publiczne Gimnazjum Nr 24

ul. Antoniuk Fabryczny 40,15-741 Białystok, tel. (085) 654 01 63, fax (085) 662 20 99

Szkoła Podstawowa Specjalna

ul. Wojska Polskiego 17, 17-100 Białystok, tel. (085) 833 26 80

Zespół Szkół Nr 11

Szkoła Podstawowa Nr 17 Specjalna w

Publiczne Gimnazjum nr 21 Specjalne

ul. Rzemieślnicza 16, 15-773 Białystok, tel./ fax (085) 653 07 84

Zespół Szkół Nr 12

Szkoła Podstawowa Nr 35 Specjalna

Publiczne Gimnazjum Nr 26 Specjalne

ul. Krakowska 19, 15-875 Białystok, tel. (085) 742 06 75

Zespół Szkół nr 13

Szkoła Podstawowa Nr 46 Specjalna

Publiczne Gimnazjum Nr 22 Specjalne

ul. Słonimska 38, 15-029 Białystok, tel. (085) 741 56 61, fax (085) 732 27 92

Zespół Szkół Nr 14 przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. J. Śniadeckiego

Szkoła Podstawowa Nr 39

Publiczne Gimnazjum Nr 27

ul. M. C. Skłodowskiej 26, 15-276 Białystok, tel. (085) 744 73 22

Zespół Szkół Nr 15 przy Dziecięcym Szpitalu Klinicznym im. L. Zamenhofa

Szkoła Podstawowa Nr 40

Publiczne Gimnazjum Nr 28

ul. Waszyngtona 17, 15-274 Białystok, tel. (085) 745 05 67

Zespół Szkół Nr 16

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna im. Marii Grzegorzewskiej

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Lipowa 41d, 15-424 Białystok, tel. (085) 742 25 69

Łomża

Przedszkole Publiczne Nr 8

ul. Wojska Polskiego 161, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 95 41

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 8

Filia Szkoły Podstawowej Specjalnej

Publiczne Gimnazjum Specjalne nr 7

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 1

ul. Nowogrodzka 4, 18-400 Łomża, tel./fax (086) 216 57 64

Suwałki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 1 w Suwałkach dla uczniów z upośledzeniem umysłowym oraz autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonym

Gimnazjum Specjalne nr 8 w Suwałkach dla uczniów z upośledzeniem umysłowym oraz autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

ul. Przytorowa 8, 16-400 Suwałki, tel. (087) 566 29 53, fax (087) 566 28 27

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

ul. Wojska Polskiego 9, 16-400 Suwałki, tel. (087) 566 58 78

powiat augustowski

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Nr 7 Specjalna

Gimnazjum Nr 5 Specjalne

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Mickiewicza 2, 16-300 Augustów, tel. (087) 643 43 36

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy (niepubliczny dla chłopców)

Gimnazjum Specjalne

ul. Jeziorna 31, 16-300 Augustów, tel. (087) 644 31 61

powiat bielski

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Przystosowująca do Pracy

ul. Wojska Polskiego 17, 17-100, tel. (085) 833 26 80

powiat grajewski

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Nr 3 Specjalna

- 2 oddziały dla uczniów z autyzmem

Publiczne Gimnazjum Nr 4 Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Przystosowująca do Pracy Zawodowej

ul. Etcka 11, 19-200 Grajewo, tel./ fax (086) 272 31 15

powiat hajnowski

Zespół Szkół Nr 4
Szkoła Podstawowa Nr 4
Publiczne Gimnazjum nr 4
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
ul. Wróblewskiego 2, 17-200 Hajnówka, tel. (085) 682 24 05

powiat moniecki

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych
Gimnazjum Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
ul. Szkolna 22, 19-100 Mońki, tel./ fax (085) 716 27 05

powiat siemiatycki

Zespół Szkół Specjalnych
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Pałacowa 16, 17-300 Siemiatycze, tel. (085) 655 21 26

Filia Szkoły Podstawowej Specjalnej przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie
Opiekuńczo-Lecznym dla Dzieci i Młodzieży w Bacikach Średnich
Baciki Średnie 68, 17-300 Siemiatycze, tel. (085) 655-25-01

powiat sokólski

Salezjański Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
16-200 Różanystok 13 b, tel. (085) 712 84 08

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 3
Osiedle Zielone 1A, 16-100 Sokółka, tel./fax (085) 711 26 78

powiat zambrowski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Długobórz Pierwszy 5, 18-301, tel. (086) 271 84 16, fax (086) 271 47 51

■ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA INTEGRACYJNE LUB Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI:

Białystok

Samorządowe Przedszkole Nr 26 Integracyjne

ul. Ciepła 19, 15-472 Białystok, tel./fax (085) 675 42 55

Przedszkole Samorządowe Nr 41 Integracyjne

ul. Świętojańska 13/4B, 15-082 Białystok, tel. (085) 741 28 13, fax (085) 741 04 03

Przedszkole Samorządowe Nr 55 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Kozłowa 25, 15-868 Białystok, tel./ fax (085) 662 88 99

Przedszkole Samorządowe nr 58 Integracyjne im. Jana Wilkowskiego

ul. Palmowa 20A, 15-795 Białystok, tel. (085) 654 03 63, fax (085) 654 14 74
- oddział specjalny dla dzieci z autyzmem

Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Świętego Kazimierza Królewicza

ul. Jesienna 8, 15-151 Białystok, tel. (085) 675 08 62, fax (085) 675-57-35

Szkoła Podstawowa Nr 14 im. Kazimierza Pułaskiego

ul. Pułaskiego 25, 15-337 Białystok, tel. (085) 742 03 64, fax (085) 744 91 59

Szkoła Podstawowa Nr 47 im. Jana Klemensa Branickiego

ul. Palmowa 21, 15-795 Białystok, tel. (085) 653 19 81

Szkoła Podstawowa Nr 49 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego-Prymasa Tysiąclecia

ul. Armii Krajowej 32, 15-661 Białystok, tel. (085) 661 74 71, fax (085) 661 74 76

Szkoła Podstawowa Nr 50 im. Świętej Jadwigi Królowej Polski

ul. Pułaskiego 96, 15-338 Białystok, tel. (085) 748 90 41, fax (085) 748 90 52

Szkoła Podstawowa Nr 51

ul. J.K. Kluka 11a, 15-197 Białystok, tel. (085) 678 50 60

Publiczne Gimnazjum Nr 4

ul. Ciepła 32, 15-472 Białystok, tel. (085) 675 21 34, fax (085) 664 22 71

Publiczne Gimnazjum Nr 5 im. Sługi Bożego Jana Pawła II

ul. Pułaskiego 25, 15-337 Białystok, tel./ fax (085) 746 55 05

Publiczne Gimnazjum Nr 13

ul. Piastowska 3d, 15-207 Białystok, tel. (085) 740 30 90, fax (085) 740 30 95

Publiczne Gimnazjum Nr 14

ul. Upalna 26, 15-669 Białystok, tel./ fax (085) 661 32 27

Zespół Szkół Integracyjnych Nr 1 im. Jana Pawła II w Białymstoku

Szkoła Podstawowa Nr 45 im. Jana Pawła II

Publiczne Gimnazjum Nr 17 Integracyjne im. Jana Pawła II

ul. Łagodna 10, 15-757 Białystok, tel. (085) 664 46 80, fax (085) 654 00 49

Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi
X Liceum Profilowane
Liceum Ogólnokształcące Integracyjne
Technikum Zawodowe z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Sienkiewicza 57, 15-002 Białystok, tel. (085) 675 25 33,
fax (085) 675 02 15

Zespół Szkół Ogólnokształcących
XIV Liceum Ogólnokształcące
ul. Upalna 26, 15-668 Białystok, tel. (085) 661 32 27

Łomża

Przedszkole Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Spółdzielcza 8, 18-400 Łomża, tel. (086) 218 39 77

Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Stanisława Staszica
ul. Polna 40a, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 20 38, 216 52 90

Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Jana Pawła II
ul. Niemcewicz 17, 18-400 Łomża, tel./ fax (086) 218 90 10

Publiczne Gimnazjum Nr 2
ul. Niemcewicz 17, 18-400 Łomża, tel./ fax (086) 473 59 43

Suwałki

Przedszkole Nr 4 z Oddziałem Integracyjnym
ul. Skłodowskiej 7, 16-400 Suwałki, tel. (087) 567 90 84

Przedszkole Nr 5 z Oddziałem Integracyjnym
ul. Witosa 4, 16-400 Suwałki, tel. (087) 567 76 29

Przedszkole Samorządowe Nr 8
ul. Putry 4b, 16-400 Suwałki, tel. (087) 567 15 54
- oddział dla dzieci z autyzmem

Szkoła Podstawowa Nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Szpitalna 66, 16-400 Suwałki, tel./ fax (087) 565 52 86

Zespół Szkół Nr 3
Gimnazjum Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Szpitalna 66, 16-400 Suwałki, tel./ fax (087) 567 80 63

Zespół Szkół Nr 10
ul. Antoniewicza 5, 16-400 Suwałki
Szkoła Podstawowa Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi im. Olimpijczyków Polskich
tel./ fax (087) 567 74 05
Gimnazjum Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi
tel./ fax (087) 567 82 98

powiat augustowski

Przedszkole Nr 3

ul. Tytoniowa 12, 16-300 Augustów, tel./ fax (087) 643-36-52

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Zygmunta Augusta

ul. Rajgrodzka 1, 16-300 Augustów, tel./ fax (087) 643 28 55

Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Sportowymi

ul. Mickiewicza 1, 16-300 Augustów, tel. (087) 643 51 08, fax (087) 643 29 33

Szkoła Podstawowa Nr 4

ul. M. Konopnickiej 5, 16-300 Augustów, tel. (087) 643 22 29, 643 61 38

Gimnazjum Nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

ul. Młyńska 35, 16-300 Augustów, tel./ fax (087) 643 22 26

Gimnazjum Nr 2 im. Sybiraków

ul. Nowomiejska 41, 16-300 Augustów, tel./ fax (087) 643 22 30

Zespół Szkół Samorządowych im. 1 Pułku Ułanów Krechowieckich

Gimnazjum nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Mickiewicza 1, 16-300 Augustów, tel. (087) 643 51 08, fax (087) 643 29 33

Zespół Szkół Technicznych im. gen. I. Prądzyńskiego

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2

ul. Tytoniowa 6, 16-300 Augustów, tel./ fax (087) 643 28 29

powiat białostocki

Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi

ul. J. Piłsudskiego 1a, 16-030 Supraśl, tel./ fax (085) 718-36-23

Przedszkole Samorządowe Nr 1

ul. Polna 27, 18-100 Łapy, tel. (085) 715 27 44

- oddział dla dzieci z autyzmem

Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Papieża Jana Pawła II

ul. Polna 9, 18-100 Łapy, tel. (085) 715 24 19

Szkoła Podstawowa im. króla Zygmunta Augusta

ul. Polna 1/4a, 16-010 Wasilków, tel. (085) 718 54 98

Gimnazjum Nr 1

ul. Matejki 19, Łapy 18-100, tel. (085) 715 29 42

powiat bielski

Przedszkole Samorządowe Nr 3

ul. Zeromskiego 4, 17-100 Bielsk Podlaski, tel. (085) 730 26 21

Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jarosława Kostyczewicza

ul. Poniatowskiego 9, 17-100 Bielsk Podlaski, tel. (085) 730 25 08

powiat grajewski

Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Henryka Sienkiewicza

ul. Konstytucji 3 Maja 23, 19-203 Grajewo, tel./ fax (086) 272 30 78

Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego

ul. Kilińskiego 42, 19-230 Szczuczyn, tel./ fax (086) 272 50 32

Zespół Szkół Miejskich Nr 1

Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego

Publiczne Gimnazjum Nr 1 im. Polskiego Czerwonego Krzyża

ul. Szkolna 12, 19-200 Grajewo, tel. (086) 272 24 53, 272 48 28, fax (086) 272 29 65

Gimnazjum

ul. Sportowa 1, 19-213 Radziłów, tel. (086) 273 64 80, fax (086) 273 60 14

powiat hajnowski

Przedszkole Samorządowe Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Rzeczna 3, 17-200 Hajnówka, tel. (085) 684 35 05, 684 35 33

Zespół Szkół Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Hajnówce

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Władysława Jagiełły

- oddział dla uczniów z autyzmem

Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Wróblewskiego 2, 17-200 Hajnówka, tel. (085) 682 28 66, fax (085) 682 29 70

- oddział dla uczniów z autyzmem

powiat kolneński

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. H. Sienkiewicza

ul. Szkolna 2, 18-500 Kolno, tel. (086) 278 23 36

powiat łomżyński

Szkoła Podstawowa im. Pułku 3-go Strzelców Konnych

ul. Łomżyńska 29, 18-411 Śniadowo, tel. (086) 217 61 43, fax (086) 473 80 29

Publiczne Gimnazjum

ul. Łomżyńska 29, 18-411 Śniadowo, tel. (086) 473 83 99

powiat moniecki

Szkoła Podstawowa

ul. Białostocka 36, 19-120 Knyszyn, tel. (085) 716 70 53, fax (086) 716 70 23

Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II

ul. Planetarna 13, 19-100 Mońki, tel. (085) 716-27-95

Gimnazjum

ul. Leśna 3, 19-100 Mońki, tel./ fax (085) 716 22 37

Zespół Szkolno-Przedszkolny
Szkoła Podstawowa
Gimnazjum

ul. Konstytucji 3 Maja 18, 19-110 Goniądz, tel. (085) 738 00 04, fax (085) 738 00 04

powiat siemiatycki

Szkoła Podstawowa

ul. Szkolna 1, 16-124 Sidra, tel. (085) 721 16 14

Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II w Siemiatyczach

ul. Gen. Wł. Andersa 4, 17-300 Siemiatycze

Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II

tel. (085) 655 67 71, fax (085) 655 67 71

Gimnazjum Nr 2

tel. (085) 656 08 11, fax (085) 655 67 71

powiat sokólski

Zespół Szkół Samorządowych

Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki

ul. Południowa 13, 16-200 Dąbrowa Białostocka, tel./ fax (085) 712 10 23

Zespół Szkół Integracyjnych

Szkoła Podstawowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi

Gimnazjum Nr 3 Integracyjne

ul. Szkolna 2, 16-100 Sokółka, tel./ fax (085) 711 21 36

powiat wysokomazowiecki

Przedszkole Miejskie Nr 2

ul. Wołodyjowskiego 2, 18-200 Wysokie Mazowieckie, tel. (086) 275 24 81
- oddział dla dzieci z autyzmem

Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki

ul. Kościelna 1, 18-200 Wysokie Mazowieckie, tel. (086) 275 20 08, fax (086) 275 31 49

Szkoła Podstawowa nr 5 im. Mikołaja Kopernika

ul. Obrońców Zambrowa 6, 18-300 Zambrów, tel. (086) 271 43 49

powiat zambrowski

Miejskie Przedszkole Nr 4

ul. Papieża Jana Pawła II 8a , 18-300 Zambrów, tel. (086) 271 32 19

Miejskie Przedszkole Nr 6

ul. 71 Pułku Piechoty 10, 18-300 Zambrów, tel. (086) 271-47-77

Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Władysława Broniewskiego

ul. Marii Konopnickiej 13, 18-300 Zambrów, tel./ fax (086) 271 44 68

Szkoła Podstawowa Nr 5

ul. Obrońców Zambrowa 6, 18-300 Zambrów, tel. (086) 271 43 49, 271 25 39

Miejskie Gimnazjum Nr 1

ul. Kardynała S. Wyszyńskiego 6a, 18-300 Zambrów, tel. (086) 271 29 08

■ PRZEDSZKOLA I SZKOŁY PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Białymstoku

ul. Pułaskiego 96, 15-338 Białystok, tel. (085) 745 37 44

e-mail: ktabialystok@poczta.onet.pl

<http://ktabialystok.republika.pl/>

Ośrodek Szkolno-Terapeutyczno- Opiekuńczy dla Dzieci i Młodzieży z Cechami Autyzmu

tel.(085) 745 37 44, 747 97 87

e-mail: osto@poczta.onet.eu

<http://osto.republika.pl/>

Dwa Oddziały Przedszkolny

Szkoła Podstawowa Nr 10 dla Dzieci z Cechami Autyzmu

Gimnazjum

III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jeżeli jesteś w trudnej sytuacji życiowej,
spowodowanej wychowywaniem dziecka z autyzmem,
masz prawo skorzystać z różnych form wsparcia
oferowanego w ramach pomocy społecznej
przez ośrodek pomocy społecznej (OPS).

Spełniając warunki dotyczące dochodów, możesz starać się w OPS m.in. o zasiłek celowy.
Natomiast niezależnie od dochodów masz prawo do pomocy w formie pracy socjalnej,
poradnictwa oraz specjalistycznych usług opiekuńczych (pomoc dla Twojego dziecka).

■ SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (SUO) są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Wsparcie w postaci usług przyznaje się osobom, które wymagają pomocy innych. Ośrodek Pomocy Społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala w decyzji administracyjnej ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W ramach SUO prowadzone jest m.in.: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym także wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego, korzystanie z usług różnych instytucji, asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu, t.j. współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wszechstronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług. W ramach usług mogą być realizowane zalecenia przekazywane przez terapeutów do pracy w domu. Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in.: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, asystenta osoby niepełnosprawnej lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi. Osoby te muszą także posiadać określony w przepisach staż pracy.

■ **UWAGA** ►► Specjalistyczne usługi opiekuńcze są szczególnie cenną formą wspomaganie umożliwiającą m.in.:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży intensywnych form kompleksowych oddziaływań (najlepiej przez współpracę osób świadczących SUO ze specjalistycznym ośrodkiem, w którym będą przygotowywane programy terapeutyczne, rehabilitacyjne i edukacyjne),
- pomoc asystenta w różnych sytuacjach życiowych – w placówkach edukacyjnych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej, a także w integracji społecznej w codziennym życiu.

SUO przyznawane są niezależnie od dochodów. Jednak poziom dochodów odgrywa rolę przy ustalaniu odpłatności za korzystanie z usług. W przypadku dochodu poniżej 477 zł netto na osobę w rodzinie, usługi te realizowane są nieodpłatnie, w przypadku przekroczenia tego progu są współfinansowane w różnym stopniu przez świadczeniobiorcę.

►► **WAŻNE!** ◄◄

Jeżeli chcesz starać się o specjalistyczne usługi opiekuńcze:

- należy złożyć w Ośrodku Pomocy Społecznej podanie o przyznanie tej formy pomocy (na kopii podania poprosz o potwierdzenie jego złożenia, podanie możesz także posłać listem poleconym),
- konieczne jest dołączenie zaświadczenia lekarskiego, wydanego przez lekarza psychiatrę, które określa potrzebę korzystania z usług,
- OPS przeprowadzi wywiad środowiskowy,
- OPS powinien wydać decyzję administracyjną dot. przyznania bądź nie tej formy pomocy,
- usługi przysługują niezależnie od tego czy rodzic zrezygnował z pracy, by opiekować się dzieckiem czy też pracuje,
- fakt, że dziecko chodzi do przedszkola czy szkoły nie stanowi powodu odmowy przyznania usług.

Więcej na temat SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi można przeczytać na stronie internetowej Fundacji SYNAPSIS:

http://www.synapsis.org.pl/_synapsis_1/images/stories/poradnictwo/informacje_dla_rodzicow/rozp_suo.pdf

http://www.synapsis.org.pl/images/stories/pliki/porady/informacjedlarodzin/suo_06_2011.pdf

■ ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE – ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek celowy przyznawany jest na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (np. pokrycie kosztów zakupu leków, opłacenie specjalistycznej terapii, niedostępnej w ramach publicznej służby zdrowia, pokrycie kosztów dojazdu na terapię, zakup żywności, opału).

Zasiłek ten przyznawany jest rodzinom, w których miesięczny dochód netto (po odjęciu składek emerytalno-rentowych, zdrowotnych i ew. alimentów płaconych przez członka rodziny) nie przekracza 351 zł na osobę.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach rodzinie przekraczającej kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości 351 zł lub 477 zł.

Z podaniem o zasiłek celowy należy zwrócić się do OPS w miejscu zamieszkania. W trakcie procedury przyznawania pomocy zostanie przeprowadzony wywiad środowiskowy przez pracownika socjalnego; trzeba będzie dostarczyć także informacje o dochodach rodziny.

■ PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Praca socjalna świadczona jest przez pracownika socjalnego i ma na celu wsparcie osób i rodzin (m.in. rozwinięcie i wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej), opiekujących się osobą z autyzmem. W ramach pracy socjalnej można oczekiwać wsparcia w pokierowaniu gdzie i jak załatwić sprawy związane np. z uzyskaniem dla dziecka stosownego orzeczenia, świadczeń. Pracownik socjalny powinien wspierać rodzinę także w szukaniu miejsc, w których można uzyskać pomoc dla dziecka, młodej czy dorosłej osoby z autyzmem, kierować do innych instytucji pomocowych. Praca socjalna i poradnictwo świadczone są osobom i rodzinom bez względu na posiadany przez nie dochód. Poradnictwo specjalistyczne,

w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub potrzebują wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy dot. funkcjonowania rodziny, w tym problemy związane z opieką nad osobą niepełnosprawną. Prowadzenie pracy socjalnej i poradnictwa socjalnego nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, ani wydania decyzji administracyjnej w tej sprawie.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 115, poz. 728),
Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 19 kwietnia 2005 r.
w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2005 r., nr 77, poz. 672),
Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r.
w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)*

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem specjalistycznych usług opiekuńczych możesz kontaktować się z:

Podlaskim Urzędem Wojewódzkim

Delegatura w Łomży

ul. Nowa 2, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 29 09, 479 00 49 w. 615, fax 0-86 216 29 29

e-mail: puw.lomza@bialystok.uw.gov.pl

Wydziałem Polityki Społecznej w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim
ul. Mickiewicza 3 i 9, 15-213 Białystok, tel. (085) 743 94 75, tel. (085) 743 95 76,
fax (085) 743 92 14
e-mail: mstelmach@bialystok.uw.gov.pl; wbaklazec@bialystok.uw.gov.pl

Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Białymstoku
ul. Akademicka 36, 15-267 Białystok, tel. (085) 744 72 72, fax (085) 744 71 37
e-mail: rops@rops.wrotapodlasia.pl
<http://www.rops-bialystok.pl/>

- **Gdzie szukać informacji?** ►► W zależności od tego czy mieszkasz w gminie miejskiej, miejsko-wiejskiej, wiejskiej, ośrodek pomocy społecznej może nosić nazwę: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Informacje o Ośrodku Pomocy Społecznej w Twojej gminie możesz uzyskać w Urzędzie Gminy (Miasta).

IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Jeżeli wychowujesz dziecko niepełnosprawne (tj. z orzeczoną niepełnosprawnością), masz prawo do ubiegania się o świadczenia rodzinne (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie pielęgnacyjne).

Świadczenia te mają na celu pokrycie, choćby częściowe, wydatków związanych z wychowywaniem dziecka niepełnosprawnego.

■ ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Zasiłek pielęgnacyjny (153 zł miesięcznie) przyznawany jest zarówno dzieciom, jak i dorosłym, niezależnie od dochodów rodziny. Podstawą do jego przyznania jest m.in. złożenie wniosku oraz udokumentowanie niepełnosprawności danej osoby.

■ ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przyznawany jest na okres zasiłkowy trwający od września do końca sierpnia roku kolejnego. W przypadku, gdy w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 583 zł.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko: 18 r.ż. lub do końca nauki w szkole (nie dłużej niż do ukończenia 21 r.ż.), do 24 r.ż., jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i posiada orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie: 68 zł na dziecko do 5 r.ż., 91 zł na dziecko pomiędzy 5, a 18 r.ż. oraz 98 zł na dziecko w wieku powyżej 18 r.ż. do ukończenia 24 r.ż.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu m.in.:

- **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** (400 zł miesięcznie; maksymalnie przez 72 miesiące jeżeli rodzic przebywa na urlopie wychowawczym, by sprawować opiekę nad dzieckiem z orzeczoną niepełnosprawnością albo o znacznym stopniu niepełnosprawności),
- **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** (60 zł miesięcznie do ukończenia 16 r.ż., jeżeli dziecko ma wydane orzeczenie o niepełnosprawności, 80 zł miesięcznie na dziecko powyżej 5 r.ż. do 24 r.ż. jeżeli legitymuje się ono orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności),
- **rozpoczęcia roku szkolnego** (jednorazowo 100 zł dla dziecka, które rozpoczęło roczne przygotowanie przedszkolne – tzw. klasę 0, uczęszczającego do szkoły).

■ ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne (520 zł miesięcznie) przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności. W przypadku dziecka do 16 r.ż. w orzeczeniu powinny być zaznaczone łącznie wskazania: konieczności stałej lub długotrwałej opieki, lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W przypadku osoby pow. 16 r.ż. wymagane jest orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Od dnia 1 stycznia 2010 r. przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego.

- **Gdzie ubiegać się o świadczenie?** ► Świadczenia rodzinne są przyznawane i wypłacane przez Urząd Gminy bądź Urząd Miasta. W niektórych gminach może być to także Ośrodek Pomocy Społecznej (wydział świadczeń rodzinnych). Zasiłek pielęgnacyjny może być wypłacany przez OPS lub oddział ZUS.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 2 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2005 r., nr 105, poz. 881 z późn. zm.),
Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 18 lipca 2006 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., nr 130, poz. 903).*

V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Jeżeli chcesz korzystać z uprawnień i świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, Twoje dziecko powinno mieć wydane orzeczenie o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia) lub orzeczenie o lekkim, umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia).

Orzeczenia te są wydawane na wniosek osoby zainteresowanej (lub jej przedstawiciela prawnego) na określony czas, zazwyczaj na 2-3 lata (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności może być wydane bezterminowo). Orzeczenia te wydają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w miastach na prawach powiatu są to Miejskie Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Aby otrzymać orzeczenie należy:

- złożyć do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wypełniony wniosek o wydanie orzeczenia,
- dołączyć do wniosku zaświadczenie lekarskie na określonym druku wypełnione przez lekarza, pod którego opieką znajduje się dana osoba (wskazane jest, aby w przypadku osoby z autyzmem lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, był to lekarz psychiatra),
- dołączyć do wniosku kserokopię dokumentacji medycznej, wyników badań, konsultacji, opinii psychologiczne, opinie pedagogiczne (dokumenty odnoszące się do potwierdzenia stanu zdrowia). Druk wniosku i zaświadczenia lekarskiego można otrzymać w siedzibie zespołu orzekającego,
- orzeczenie wydawane jest po przeprowadzeniu oceny stanu zdrowia – osoba zainteresowana jest wzywana na posiedzenie składu orzekającego, jeżeli lekarz wystawiający zaświadczenie, stwierdzi, że jest w stanie stawić się.

Orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawiera m.in. wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Orzeczenie jest decyzją administracyjną. Od negatywnej decyzji można się odwołać w terminie 14 dni od jej otrzymania.

W przypadku negatywnej decyzji drugiej instancji, można odwoływać się do Sądu Rejonowego, Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Druga instancja w procesie orzekania to: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (to tam kierowane są odwołania od decyzji zespołów powiatowych).

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz o Powiatowych Zespołach ds. Orzekania o Niepełnosprawności można znaleźć na stronie internetowej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku:

<http://www.bialystok.uw.gov.pl/PUWMCMS/PUW/Struktura/Schemat+organizacyjny/Wydzial+Polityki+Spolecznej/Informacje+Wydzialu/Niepelnosprawnosci/Powiatowe+zespoly.htm>

Informacje dotyczące adresu Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwie Powiatu.

Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Mickiewicza 3, 15-213 Białystok, tel. (085) 743 92 74, 743 92 75, 743 92 76

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku

ul. Waryńskiego 32A, 15-461 Białystok, tel. (085) 664 74 35, 664 74 36,
fax (085) 664 74 37

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim

ul. 3-go Maja 17, 17-100 Bielsk Podlaski, tel. (085) 833 26 77, fax (085) 833 26 75

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Grajewie

ul. Mickiewicza 3, 19-200 Grajewo, tel. (086) 273 87 09, fax. (086) 273 87 09

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Hajnówce

ul. Piłsudskiego 10, 17-200 Hajnówka,
tel. (085) 682 36 42, 682 59 83

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

ul. 11 Listopada 1, 18-500 Kolno, tel. (086) 278 47 03, fax (086) 278 47 17

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży

ul. Dworna 23 B, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 64 56, fax (086) 216 64 56

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemiatyczach

ul. Legionów Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze, tel. (085) 655 27 11 wew. 315,
fax (085) 655 27 11

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sokółce

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 8, 16-100 Sokółka, tel. (085) 711 08 63, fax (085) 711 20 08

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach

ul. Mickiewicza 3, 16-400 Suwałki, tel. (087) 563 21 80, fax (087) 563 01 86

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wysokiem Mazowieckiem

ul. Ludowa 15A, 18-200 Wysokie Mazowieckie, tel. (086) 275 35 68, fax (086) 275 25 52

■ LEGITYMACJA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Jeżeli jest już wydane orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, możesz postarać się o legitymację osoby niepełnosprawnej. Legitymację wydaje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Legitymacja uprawnia m.in. do korzystania z ulgowych przejazdów PKP i PKS (78% ulga w przejazdach na leczenie i rehabilitację, w tym na turnusy rehabilitacyjne).

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r., nr 17, poz. 162),
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 1328).*

■ ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ

Zasady przyznawania ulg na przejazdy komunikacją lokalną (gminną, miejską) określają przepisy lokalne – uchwała Rady Gminy/ Miasta. Oznacza to, że w poszczególnych gminach, miastach obowiązujące przepisy są inne.

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, jakie ulgi przysługują osobom niepełnosprawnym w przejazdach komunikacją lokalną w danej gminie, można uzyskać u przewoźnika (np. zakład transportu miejskiego) lub przeczytać w regulaminie przewozów środkami komunikacji gminnej.

Na stronie internetowej Departamentu Dróg i Transportu Urzędu Miejskiego w Białymstoku umieszczone jest Obwieszczenie o przysługujących ulgach w zbiorowej komunikacji miejskiej w Białymstoku:

<http://komunikacja.um.bialystok.pl/?page=przyslugujace-ulgi>

Departament Dróg i Transportu Urzędu Miejskiego w Białymstoku

ul. Składowa 11, 15-399 Białystok

sekretariat: (085) 869 67 00, fax: (085) 869 67 75

Bezpłatna infolinia: 0 800 166 146

Przewóz osób niepełnosprawnych tel. (085) 869 67 18, 085 744 34 04

Informacja na temat grup osób uprawnionych do ulgowych i bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej w **Łomży** znajduje się na stronie internetowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Zakładu Budżetowego w Łomży:

<http://mpklomza.pl/page12.php>

Informacja dotycząca osób uprawnionych do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej na terenie miasta i gminy **Suwałki** została umieszczona w Uchwale Nr XI/89/2011 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie opłat za przejazdy autobusami komunikacji miejskiej na terenie miasta Suwałk oraz na terenie gminy Suwałki:

<http://www.pgk.suwalki.pl/ogl/Akt-scalony.pdf>

VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

■ TURNUS REHABILITACYJNY

Jest to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem turnusu jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników m.in. przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Osoba niepełnosprawna (posiadająca stosowne orzeczenie) może ubiegać się o dofinansowanie do turnusu pod warunkiem, że:

- zostanie skierowana na turnus na wniosek lekarza, pod opieką którego się znajduje,
- w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków PFRON,
- weźmie udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków, prowadzonego przez wojewodę,
- nie będzie pełniła funkcji członka kadry na tym turnusie, ani nie będzie opiekunem innego uczestnika tego turnusu,
- złoży oświadczenie o wysokości osiągniętych dochodów,
- zobowiąże się do przedstawienia na turnusie, podczas pierwszego badania lekarskiego, informacji stanie zdrowia, sporządzonej nie wcześniej niż na 3 mies. przed datą rozpoczęcia turnusu, wystawionej przez lekarza, pod którego opieką obecnie się znajduje.

O dofinansowanie do udziału w turnusie może także ubiegać się opiekun osoby niepełnosprawnej. W przypadku starań o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie brane są pod uwagę dochody. Przeciętny miesięczny dochód, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie powinien przekraczać kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym.

Istnieje możliwość otrzymania dofinansowania w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego, ale wówczas kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony. Wniosek o dofinansowanie składa się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

- **Gdzie szukać informacji?** ►► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Ogólnokrajowy rejestr ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych oraz niezbędne informacje i druki wniosków można na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: <http://ebon.mpips.gov.pl/wprowadzenie/>

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 listopada 2007 r.
w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., nr 230, poz. 1694).*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie

ul. Młyńska 52, 16-300 Augustów, tel. (087) 643 20 71, fax (087) 643 20 71
e-mail: pcpr.augustow@op.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

ul. Malmeda 8, 15-440 Białystok, tel. (085) 678 31 00, fax (085) 678 31 03
e-mail: sekretariat@mopr.bialystok.pl
<http://www.mopr.bialystok.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku

ul. Borsucza 2, 15-569 Białystok, tel. (085) 740 39 11, 740 39 10, fax (085) 740 39 10
e-mail: pcpr.bialystok@interia.pl
<http://www.powiatbialostocki.pl/index.php?id=69>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim

ul. 3-go Maja 17, 17-100 Bielsk Podlaski, tel. (085) 833 26 76, fax (085) 833 26 75
e-mail: centrum3maja@poczta.onet.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie

ul. Mickiewicza 3, 19-200 Grajewo, tel. (086) 273 87 09, fax (086) 273 87 09
e-mail: pcprgrajewo@wp.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce

ul. J. Piłsudskiego 10a, 17-200 Hajnówka, tel. (085) 682 59 83, fax (085) 682 36 42
e-mail: pcpr@powiat.hajnowka.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

ul. Wojska Polskiego 69, 18-500 Kolno, tel. (086) 278 13 34, fax (086) 278 13 34
e-mail: pcprkolno@poczta.fm
<http://www.pcprkolno.pl/index1.php>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży

ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża, tel. (086) 215 69 42, fax (086) 215 69 70
e-mail: pcprlomza@op.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach

Al. Niepodległości 3, 19-100 Mońki, tel. (085) 716 61 00, fax (085) 716 61 00
e-mail: pcpr_monki@wp.pl
<http://pcprmonki.prv.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sejnach

ul. Piłsudskiego 34, 16-500 Sejny, tel. (087) 517 34 15, fax (087) 517 34 15
e-mail: pcpr_sejny@op.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach

ul. Leg. Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze, tel. (085) 655 27 11 wew. 304 wew. 306,
fax (085) 655 27 11 wew. 315
e-mail: pcpr_siemiatycze@wp.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce

ul. Piłsudskiego 8, 16-100 Sokółka, tel. (085) 711 08 23, fax (085) 711 08 61
e-mail: pcpr.sokolka@sokolka-powiat.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach

ul. 23 Października 20, 16-400 Suwałki, tel. (087) 562 89 70, faks (087) 562 89 71
e-mail: mops@suwalki.com
<http://mops.suwalki.pl/strona/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach

ul. Świerkowa 60, 16-400 Suwałki, tel. (087) 565 92 00, 565 92 80, fax (087) 565 92 84
e-mail: pcpr@powiat.suwalski.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

ul. Ludowa 15a, 18-200 Wysokie Mazowieckie, tel. (086) 275 35 68, fax (086) 275 35 68
e-mail: pcprwysmaz@poczta.onet.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie

ul. Fabryczna 3, 18-300 Zambrów, tel. (086) 271 06 69, fax (086) 271 06 69
e-mail: pcprzambrow@wp.pl

■ DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH

Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie mogą starać się o dofinansowanie zakupu sprzętu mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz technicznych. Nie ma określonej listy tych sprzętów. Przez bariery techniczne należy rozumieć bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja bariery technicznej powinna powodować sprawniejsze działanie takiej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym. Przez bariery w komunikowaniu się należy rozumieć ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Likwidacja bariery w komunikowaniu się ma powodować umożliwienie osobie niepełnosprawnej sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

Wysokość dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się oraz technicznych wynosi do 80% kosztów tego przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Dofinansowanie na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych może być przyznawane raz na trzy lata.

O dofinansowanie to mogą ubiegać się osoby z orzeczoną niepełnosprawnością, stopniem niepełnosprawności. Dofinansowanie przyznaje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Tam też można otrzymać i złożyć stosowny wniosek.

■ Gdzie szukać informacji? ►► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 czerwca 2002 r.
w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2002 r., nr 96, poz. 861 z późn. zm.).

VII. WSPARCIE DLA DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM

Osoby dorosłe z autyzmem
lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi,
które zakończyły edukację
(maksymalnie mogą uczyć się do 24 r.ż.)
nie mają obecnie dostatecznego dostępu
do zróżnicowanych ofert
w zakresie dziennej aktywności
czy aktywizacji społecznej i zawodowej.

Rodzice mogą poszukiwać miejsca w następujących placówkach:

■ ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

W ramach systemu pomocy społecznej funkcjonują Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS), które są przeznaczone dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi. Są to zazwyczaj dzienne ośrodki wsparcia, choć mogą także funkcjonować jako ośrodki całonocowe, okresowego pobytu. W większości są prowadzone przez Ośrodki Pomocy Społecznej, rzadziej przez organizacje pozarządowe.

ŚDS są ukierunkowane na podtrzymanie umiejętności życiowych uczestników zajęć oraz ich rozwój, działania zmierzające do poprawy funkcjonowania i jakości życia poprzez rozwijanie umiejętności, zdolności i zainteresowań.

Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 115, poz. 728).

■ **Gdzie szukać informacji?** ► O tym, czy w Twojej miejscowości funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy, możesz dowiedzieć się w Ośrodku Pomocy

Społecznej, w **Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego:**
ul. Mickiewicza 3 i 9, 15-213 Białystok, tel. (085) 743 94 75, tel. (085) 743 95 76,
fax (085) 743 92 14
e-mail: mstelmach@bialystok.uw.gov.pl

lub w **Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Białymstoku**
ul. Akademicka 36 , 15-267 Białystok, tel. (085) 744 72 72, fax. (085) 744 71 37
e-mail: rops@rops.wrotapodlasia.pl
<http://www.rops-bialystok.pl/>

Białystok

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Biała 13/33, 15-434 Białystok, tel. (085) 653 77 43
e-mail: kierownikds@wp.pl

Łomża

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Wojska Polskiego 161, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 98 05

Suwałki

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. 23 Października 20, 16-400 Suwałki, tel. (087) 565 28 8089, 565 28 90 99
e-mail: SDSSuwałki@op.pl

powiat augustowski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Tytoniowa 12, 16-300 Augustów, tel. (087) 643 49 48
e-mail: sdsmps@wp.pl

powiat białostocki

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Leśnikowska 54, 18-100 Łapy, tel. (085) 715 25 50, 715 27 18 wew. 40
e-mail: sdsłapy@op.pl

powiat bielski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Kazimierzowska 18/2, 17-100 Bielsk Podlaski, tel. (085) 833 10 10
e-mail: sdsbielskpodlaski@wp.pl

powiat grajewski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Konstytucji 3 Maja 2B, 19-203 Grajewo, tel. (086) 272 84 89, 272 85 71

powiat moniecki

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Wyzwolenia 12, 19-100 Mońki, tel. (085) 716 25 67

powiat sokólski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Plac Kościuszki 9, 16-100 Sokółka, tel. (085) 711 29 22

e-mail: sdsokolka@tlen.pl

**■ POWIATOWE OŚRODKI WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI
PSYCHICZNYMI**

powiat białostocki

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

Łażnie 23, 16-030 Supraśl, tel. (085) 718 31 44

powiat hajnowski

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

ul. Ptaszyńskiego 14, 17-200 Hajnówka, tel.(085) 683 32 12

e-mail: pow@powiat.hajnowka.pl

<http://pow.powiat.hajnowka.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania klientów:
poniedziałek-piątek: 15.00-17.00*

powiat łomżyński

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

Kownaty 85, 18-421 Piątnica, tel. (086) 219 15 95

powiat suwalski

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

Lipniak 3, 16-402 Suwałki, tel. (087) 562 10 02

■ WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ) jest dla osób niepełnosprawnych, które ukończyły już edukację, miejscem rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie uzyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty mogą być organizowane m.in. przez organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia).

Uczestnikami WTZ mogą być jedynie osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz z zaznaczonym w tym orzeczeniu wskazaniem do uczestnictwa w warsztacie terapii.

Efekty aktywizacji zawodowej i społecznej powinny być oceniane nie rzadziej niż co 3 lata. Z założenia terapia zajęciowa i rehabilitacja w warsztatach powinny przygotowywać osoby niepełnosprawne do podjęcia pracy.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008 r., nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 marca 2004 r.
w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r., nr 63, poz. 587).*

Białystok

AC Wytwórnia Części Samochodowych

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Pogodna 4, 15-354 Białystok, tel. (085) 742 32 18, fax (085) 742 32 18

*Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.
Nie przyjmują osób z autyzmem.*

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „JARD”

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Transportowa 4, 15-399 Białystok, tel. (085) 742 91 38

e-mail: pem@jard.pl

*Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową
Nie przyjmują osób z autyzmem.*

Spółdzielnia SNB

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Kraszewskiego 26/2, 15-025 Białystok, tel. (085) 745 67 35

e-mail: wtz@snb.pl

*Uwaga: WTZ dla osób niewidomych i niedowidzących.
Nie przyjmują osób z autyzmem.*

Łomża

Zakład Spożywczy BONA

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Bernatowicza 3, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 02 64, fax (086) 216 02 64

e-mail: mychol@bona.lomza.pl

*Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.
Nie przyjmują osób z autyzmem.*

Suwałki

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Suwałkach

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Utrata 9, 16-400 Suwałki, tel. (087) 566 36 08

e-mail: wtzsuwalki@neostrada.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat augustowski

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Portowa 12, 16-300 Augustów, tel. (087) 643 55 09, fax (087) 643 55 09

e-mail: wtz@onet.eu

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat białostocki

Stowarzyszenie Osób niepełnosprawnych „RAZEM”

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Czajkowskiego 9, 16-020 Czarna Białostocka, tel. (085) 710 36 65,

fax (085) 710 36 65

e-mail: razem.wtz@wp.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych „START“

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Białostocka 62 Ogrodniczki, 16-030 Supraśl, tel. (085) 710 81 00

e-mail: ogrodniczki@neostrada.pl

Uwaga: WTZ przede wszystkim dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat grajewski

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Os. Południe 61, 19-200 Grajewo, tel. (086) 273 88 17

e-mail: wtz_grajewo@tlen.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat hajnowski

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Parafii Św. Trójcy

ul. 3-go Maja 63, 17-200 Hajnówka, tel. (085) 682 38 03

e-mail: wtz-hajnowka@o2.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Nie przyjmują osób z autyzmem.

powiat kolneński

Powiatowe Zrzeszenie LZS

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Wojska Polskiego 48, 18-500 Kolno, tel. (086) 278 14 89

e-mail: wtzkolno@bona.lomza.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat łomżyński

Stowarzyszenie Rodzice Dzieciom Troski Specjalnej

Warsztat Terapii Zajęciowej

Marianowo 5, 18-421 Piątnica, tel. (086) 219 29 80

e-mail: wtz_zbig@tlen.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Nie przyjmują osób z autyzmem.

powiat moniecki

Gospodarstwo Pomocnicze przy Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Aleja Niepodległości 3, 19-100 Mońki, tel. (085) 716 40 79 w poniedziałek

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat sejneński

Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Sejnach

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Wojska Polskiego 60d, 16-500 Sejny, tel. (087) 517 34 16

e-mail: rsonsejny@wp.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat siemiatycki

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Bartosza Głowackiego 2, 17-300 Siemiatycze, tel. (085) 656 11 78

e-mail: wtzsiemiatycze@wp.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat sokólski

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia”

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Gen. N. Sulika 1, 16-200 Dąbrowa Białostocka, tel./fax (085) 712 02 18

e-mail: stow.wtz.d@wp.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

„ADAMET”

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Oś. Buchwałowo 10, 16-100 Sokółka, tel. (085) 711 85 08, 711 22 65

e-mail: wtzsokolka@interia.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat suwalski

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

Warsztat Terapii Zajęciowej im. KS. Prałata Kazimierza Hamerszmita

ul. Pl. St. Batorego 25, 16-424 Filipów, tel. (087) 569 62 57

e-mail: wtz@srp.pl

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat wysokomazowiecki

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Natura

Warsztat Terapii Zajęciowej

Kozarze 63, 18-230 Ciechanowiec, tel. (086) 277 90 04

Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przyjmują osoby z autyzmem.

powiat zambrowski

Zgromadzenie Sióstr Służek NMPN

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Cmentarna 11, 18-305 Szumowo, tel. (086) 476 90 90

e-mail: wtz.szumowo@op.pl

*Uwaga: WTZ dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.
Przyjmują osoby z autyzmem.*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej w Twojej gminie, powiecie można znaleźć w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodku Pomocy Społecznej.

■ ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

W zakładzie aktywności zawodowej (ZAZ) zatrudnia się osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach, do których można zwrócić się o pomoc. Zakład aktywności może być utworzony przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie.

BRAK

VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W odpowiedzi na niezaspokojone potrzeby w zakresie pomocy osobom z autyzmem i ich rodzinom, powstają organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia). Bardzo często zakładają je rodzice dzieci czy młodych osób z autyzmem lub profesjonaliści. Stowarzyszenia i fundacje utrzymują się m.in. z pieniędzy przekazywanych przez grantodawców – realizują projekty, w ramach których okresowo podejmowane są różnorodne działania (np. zajęcia dla dzieci, grupy wsparcia, poradnictwo prowadzone przez okres 12 miesięcy).

Organizacje prowadzą często grupy wsparcia, grupy samopomocowe, zajęcia specjalistyczne dla osób z autyzmem. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach gdzie można zwrócić się o pomoc.

■ Spis organizacji w województwie podlaskim

Białystok

Fundacja „Nadzieja i Szansa”

ul. Gliniana 14, 15-068 Białystok, tel. (085) 741 30 22

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Białymstoku

ul. Pułaskiego 96, 15-338 Białystok, tel. (085) 745 37 44

e-mail: ktabialystok@poczta.onet.pl

<http://ktabialystok.republika.pl/>

Punkt konsultacyjno-diagnostyczny

tel. (085) 745 37 44, 745 37 11

Ośrodek Szkolno-Terapeutyczno-Opiekuńczy dla Dzieci i Młodzieży z Cechami Autyzmu w Białymstoku

e-mail: osto@poczta.onet.eu

<http://osto.republika.pl/>

Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Autyzmem Oraz Ich Rodzin – AUTI

ul. Porzeczkowa 14 lok. 1, 15-815 Białystok, woj. podlaskie

e-mail: stowarzyszenieauti@o2.pl

**Więcej informacji na temat świadczeń i uprawnień dla osób z autyzmem i ich rodzin
mogą Państwo uzyskać**

w Ośrodku Informacyjno-Prawnym Fundacji SYNAPSIS

ul. Ondraszka 3, 02-085 Warszawa, tel. (022) 825 01 34

e-mail: poradnictwo@synapsis.waw.pl

www.synapsis.org.pl

Skargi na łamanie praw dziecka przyjmuje:

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

ul. Przemysłowa 30/32

00-450 Warszawa

tel. (022) 583 66 00, 800 12 12 12

fax (022) 583 66 96

e-mail: rpd@brpd.gov.pl

<http://www.brpd.gov.pl/>

Biuro jest czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 08.15 - 16.15